

Istungidokument

B9-0257/2023

24.5.2023

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste rikkumise kohta Ungaris ning külmutatud ELi rahaliste vahendite kohta
(2023/2691(RSP))

Isabel Wiseler-Lima, Petri Sarvamaa, Monika Hohlmeier, Jeroen Lenaers
fraktsiooni PPE nimel

Thijs Reuten, Lara Wolters, Eider Gardiazabal Rubial, Birgit Sippel, Gabriele Bischoff, Juan Fernando López Aguilar, Katarina Barley
fraktsiooni S&D nimel

Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Katalin Cseh, Ramona Strugariu, Anna Júlia Donáth

fraktsiooni Renew nimel

Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Malin Björk, Younous Omarjee

fraktsiooni The Left nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste rikkumise kohta Ungaris ning külmutatud ELi rahaliste vahendite kohta (2023/2691(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (edaspidi „ELi leping“), eriti selle artiklit 2, artikli 4 lõiget 3 ja artikli 7 lõiget 1,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „põhiõiguste harta“),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (edaspidi „õigusriigi tingimuslikkuse määrus“)¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha (edaspidi „taaste- ja vastupidavusraha määrus“)²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (edaspidi „ühissätete määrus“)³,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning selle juurde kuuluvaid protokolle,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse ÜRO ja Euroopa Nõukogu rahvusvahelisi inimõigustealaseid lepinguid,
- võttes arvesse oma 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta, millega kutsutakse nõukogu üles järelutama Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 alusel ilmset ohtu, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi⁴, ja 15. septembri 2022. aasta resolutsiooni, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus, millega tehakse Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 alusel kindlaks, et on ilmne oht, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi⁵,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 kohaste Poolat ja Ungarit käsitlevate käimasolevate kuulamiste kohta ja oma

¹ ELT L 433I, 22.12.2020, lk 1.

² ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

³ ELT L 231, 30.6.2021, lk 159.

⁴ ELT C 433, 23.12.2019, lk 66.

⁵ ELT C 125, 5.4.2023, lk 463.

5. mai 2022. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 alusel toimuvate kuulamiste kohta Poola ja Ungari küsimuses⁶,
- võttes arvesse oma 24. novembri 2022. aasta resolutsiooni hinnangu kohta sellele, kas Ungari täidab õigusriigi tingimuslikkuse määruuses sätestatud õigusriigi tingimusi, ning Ungari taaste- ja vastupidavuskava hetkeseisu kohta⁷,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi viie fraktsiooni juhtide 23. aprilli 2023. aasta kirja õpetajaid puudutava seaduseelnõu ja rikkumisest teatajate seaduse kohta,
 - võttes arvesse Ungarit käsitlevaid peatükke komisjoni iga-aastastes õigusriigi olukorda käsitlevates aruannetes, eelkõige 2021. ja 2022. aasta aruandes,
 - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni tähelepanekuid 15.–17. mail 2023. aastal Ungarisse toimunud teabekogumissioonilt,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2, kajastatud põhiõiguste hartas ja kinnistatud rahvusvahelistes inimõigustealastes lepingutes, rajaneb liit sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine;
- B. arvestades, et ELi lepingu artikli 49 kohaselt koosneb EL riikidest, mis vabalt ja vabatahtlikult jagavad neid ELi lepingu artiklis 2 sätestatud ühisväärtusi;
- C. arvestades, et ELi lepingu artiklis 2 sisalduvate väärtuste järgimine liikmesriigi poolt on kehtestatud eeltingimusena selleks, et kasutada kõiki õigusi, mis tulenevad aluslepingute kohaldamisest selle liikmesriigi suhtes; arvestades, et Ungari on nõustunud ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustega; arvestades, et ilmne oht, et liikmesriik rikub oluliselt ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi, ei puuduta üksnes liikmesriiki, kus oht realiseerub, vaid mõjutab ka teisi liikmesriike, nende vahelist vastastikust usaldust ning selle kodanike põhiõigusi, mis tulenevad liidu õigusest;
- D. arvestades, et ELi lepingu artikli 7 kohaldamisala ei piirdu aluslepingutest tulenevate kohustustega, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 258; arvestades, et liit võib hinnata, kas on olemas ilmne oht, et liikmesriikide pädevusse kuuluvates valdkondades oluliselt ühisväärtusi rikutakse;
- E. arvestades, et Ungari valitsuse poolsete süstemaatiliste sammude tõttu on õigusriigi olukord seal maal mitu aastat järjest halvenenud; arvestades, et mitme aasta vältel ei ole Ungari olukorda piisavalt käsitletud ja palju probleeme on veel lahendamata ning vahepeal on esile kerkinud palju uusi probleeme; arvestades, et need mõjuvad negatiivselt nii ELi kuvandile kui ka liidu mõjususele ja usaldusväärsusele põhi- ja inimõiguste ja demokraatia kaitsmisel maailmas tervikuna; arvestades, et nende probleemidega tuleb tegeleda ELi kooskõlastatud tegevuste abil;

⁶ ELT C 270, 7.7.2021, lk 91; ELT C 465, 6.12.2022, lk 147.

⁷ ELT C 167, 11.5.2023, lk 74.

- F. arvestades, et nn eriõiguskorra rakendamine on võimaldanud Ungari valitsusel anda erakorralisi dekreete rohkem kui kolme aasta vältel, tuues ettekäändeks mitmesuguseid erandlikke asjaolusid; arvestades, et isegi enne COVID-19 pandeemiat on Ungari valitsus rakendanud eriõiguskorda; arvestades, et vastuseks Ukraina sõjale on Ungaris välja kuulutatud ohuolukord, mida hiljajärgu pikendati;
- G. arvestades, et Ungari valitsus jätkab arvukate erakorraliste dekreetide väljaandmist, millel on vähe pistmist sellega, mille alusel ohuolukord kehtestatakse; arvestades eelkõige, et Ungari valitsus andis 27. aprillil 2023. aastal välja erakorralise dekreeidi, mille kohaselt ei ole kohalikud omavalitsused kohustatud tagama kodanikele isiklikku osalemisõigust omavalitsuste avalikel kuulamistel;
- H. arvestades, et Ungari valitsus esitas 2. märtsil 2023. aastal seaduseelnõu riiklikus haridussüsteemis töötavate isikute õigusliku seisundi kohta koos teatavate õigusaktide muutmissetpanekutega, millega ahendatakse järsult õpetajate õigust sõnavabadusele kui ka nende töö- ja sotsiaalseid õigusi;
- I. arvestades, et Ungari Rahvuskogu võttis 3. mail 2023. aastal vastu kohtusüsteemireformi paketi ilma, et parlament oleks selle üle nõuetekohast kontrolli teostanud, või et avalik konsultatsioon oleks läbi viidud; arvestades, et antud pakett ei tee midagi selleks, et vaadata üle hiljutised ametisemääramised poliitiliste vaadete alusel kohtusüsteemi kõrgeimastes astmetes;
- J. arvestades, et riigi uue ametialase aususe ameti toimimist käsitlevad otsused, sealhulgas ametissenimetamise otsused, peaksid olema läbipaistvad ja sõltumatud, vältimaks igasugust küsitavust nende õiguspärasuses; arvestades, et nimetatud asutuse esimeses aastaaruandes ei oldud võetud täiel määral arvesse kõigi sidusrühmade seisukohti süsteemse korrupsiooni tõsiduse kohta ELi vahendite haldamisel Ungaris;
- K. arvestades, et pärast aastatepikkust palumist, et Ungari võtaks vastu vajalikud õigus- ja haldusnormid, mis on ette nähtud direktiivis (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta⁸, esitas komisjon 15. veebruaril 2023. aastal Euroopa Liidu Kohtusse hagi Ungari vastu, kuivõrd Ungari seda ei olnud teinud; arvestades, et Ungari Rahvuskogu võttis 11. aprillil 2023. aastal viimaks vastu õigusakti, ajakohastades 2013. aasta seadust rikkumisest teatajate kaitse kohta direktiivi (EL) 2019/1937 siseriiklikku õigusesse ülevõtmisega; arvestades, et muudatused sisaldavad sätteid, mis võimaldavad kodanikel teavitada Ungari eluviisi ja Ungari põhiseadusega vastuolus olevatest tegevustest, nagu tegevusest, millega rikutakse „abielu ja perekonna põhiseaduslikult tunnustatud rolli“; arvestades, et Ungari president on eelnimetatud õigusakti vahepeal Ungari Rahvuskokku tagasi saatnud; arvestades, et kui see seadus sellisel kujul vastu võetakse, seadustab see avaliku diskrimineerimise ning ohustab Ungaris tõsiselt LGBTIQ+-inimeste õigusi ja kõigi elavate inimeste sõnavabadusõigust;
- L. arvestades, et sõltumatu meedia ja kodanikuühiskonna organisatsioonid on teada andnud, et viimaste asetleidnud protestide ajal on järsult suurenenud Ungari politsei poolne liigse jõu kasutamine ja meelevaldne kinnipidamine, eelkõige alaealiste ja

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

valitud poliitikute suhtes;

- M. arvestades, et nõukogu võttis 15. detsembril 2022. aastal vastu rakendusotsuse (EL) 2022/2506, mis käsitleb meetmeid liidu eelarve kaitsmiseks õigusriigi põhimõtete rikkumise eest Ungaris⁹; arvestades, et meetmed hõlmavad 55 % eelarveliste kulukohustuste peatamist kolmes ühtekuuluvuspoliitika programmis ning keeldu võtta juriidilisi kohustusi avalikes huvides tegutseva usaldushalduse suhtes, mis on asutatud Ungari 2021. aasta IX seaduse alusel, või sellise avalikes huvides tegutseva usaldushalduse hallatava üksuse suhtes; arvestades, et Ungari peab teavitama komisjoni hiljemalt 16. märtsiks 2023. aastal ja seejärel iga kolme kuu järel nende parandusmeetmete rakendamisest, mida Ungari kohustus võtma oma teises vastuses, sealhulgas Ungari 13. septembri 2022. aasta kirjas esitatud täiendavatest kohustustest;
- N. arvestades, et 2023. aasta veebruaris algatas Ungari valitsus mitme oma ministri tagasiastumise võtmeülikoolide tegevust jälgivate avalikes huvides tegutsevate usaldushalduste nõukogudest; arvestades, et need valitsusministrid asendati läbipaistmatu menetluse tulemusena praeguse valitsusparteiga seotud ja poliitiliste vaadete alustel määratud isikutega; arvestades, et Ungari ei ole senimaani esitanud ühtegi meetet akadeemilise vabaduse täieliku taastamise kohta;
- O. arvestades, et aastatel 2017–2021 tuvastati Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning põllumajanduse ja maaelu arengu fondidega seoses kokku 1993 õigusnormide rikkumist, nii pettust kui ka muude eeskirjade eiramist, ning et Ungari jäi nende kaasuste arvu poolest ELi liikmesriikide hulgas kuuendale kohale; arvestades, et samal ajavahemikul lõpetas Euroopa Pettustevastane Amet 26 uurimist ELi rahaliste vahendite väärkasutuse põhjusel, ühtlasi jagades soovitusi rahaliste vahendite tagasinõudmiseks; arvestades, et see teeb suurima lõpetatud uurimiste koguarvu kõigi liikmesriikide peale kokku; arvestades, et perioodi 2014–2020 kohta tehtud Euroopa Kontrollikoja auditite tulemusel esitati 13 taotlust parandusmeetmete võtmiseks ja katkestamismenetlusteks, samuti üks peatamisotsus ja hinnanguliselt 1,48 miljardi euro väärtuses finantskorrektsioone;
- P. arvestades, et Ungari ametivõimude keeldumine osaleda tõhustatud koostöös Euroopa Prokuratuuri asutamiseks takistab viimast pettuste ja ELi vahendite väärkasutuste uurimisel Ungaris ning loob seega täiendavaid riske ELi rahastuse usaldusväärsele finantsjuhtimisele;
- Q. arvestades, et nõukogu võttis 15. detsembril 2022. aastal vastu rakendusotsuse Ungari taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta, milles nähakse ette mitmesuguseid eesmärgi, mis tuleb riigil tõhusalt täita enne esimese maksetaotluse esitamist;
- R. arvestades, et õigusriigi tingimuslikkuse määrus on ainus ELi teisese õiguse akt, mis seob õigusriigi põhimõtte järgimise ELi rahaliste vahendite saamisega; arvestades, et 22. detsembril 2022. aastal kiideti heaks Euroopa Komisjoni ja Ungari vaheline partnerlusleping, mis sisaldab üksikasjalikku tegevuskava Ungari haldussuutlikkuse parandamise ning selliste probleemide lahendamise kohta, nagu riigihangete

⁹ Nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/2506, mis käsitleb meetmeid liidu eelarve kaitsmiseks õigusriigi põhimõtete rikkumise eest Ungaris (ELT L 325, 20.12.2022, lk 94).

läbipaistvus ja konkurents, korruptsiooni, pettuste ja huvide konflikti ennetamine, avastamine ja kõrvaldamine ning ühtekuuluvuspoliitika vahenditest toetusesaajate ja partnerite suutlikkuse tõstmine; arvestades, et komisjon kiitis samuti heaks mitmed rakenduskavad, samas viidates horisontaalsetele ja valdkondlikele eeltingimustele; arvestades, et komisjoni järelduste kohaselt Ungaris ei täideta põhiõiguste hartas sätestatud horisontaalset eeltingimust kohtusüsteemi sõltumatust puudutavas osas ning et mitme õigusakti sätted ohustavad tõsiselt LGBTIQ+-inimeste õigusi, akadeemilist vabadust ja varjupaigaõigust; arvestades, et Ungari tehtud enesehindamises jõuti järeldusele, et mitmed valdkondlikud eeltingimused, eelkõige soolise võrdõiguslikkuse siseriiklik strateegiline raamistik, sotsiaalse kaasamise ja vaesuse vähendamise siseriiklik strateegiline poliitikaraamistik ning romade kaasamise siseriiklik strateegiline poliitikaraamistik, ei ole täidetud; arvestades, et komisjon võttis seda arvesse; arvestades, et ELi eelarvest kulude hüvitamiseks tuleb kogu programmitöö perioodi jooksul järgida nii horisontaalseid kui ka valdkondlikke eeltingimusi;

- S. arvestades, et Ungari on üks suurimaid netosaajaid ELi eelarvest; arvestades, et komisjoni hinnangul võib ohtu ELi eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele pidada märkimisväärseks Ungari riigihangetes tuvastatud õigusnormide rikkumiste tõsidust arvestades, eelkõige ühe pakkumusega hankemenetluste arvu kasvu silmas pidades;
- T. arvestades, et Ungari on kohustunud täitma Euroopa poolaasta asjakohast riigipõhist soovitusi, sätestatuna nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel, milles käsitletakse Ungari 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Ungari 2022. aasta lähenemisprogrammi kohta¹⁰, eelkõige parandada haridustulemusi ning parandada otsustusprotsessi kvaliteeti ja läbipaistvust tulemusliku sotsiaaldialoogi ja teiste sidusrühmade kaasamise kaudu ning korrapäraste mõjuhinnangute kaudu;
1. kordab oma varasemates Ungarit käsitlevates resolutsioonides esitatud järeldusi, probleeme ja soovitusi, eelkõige 12. septembri 2018. aasta ja 15. septembri 2022. aasta resolutsioonides toodud 12 valdkonna kohta; mõistab hukka Ungari valitsuse tahtlikud ja süstemaatilised jõupingutused õhnestada ELi lepingu artiklis 2 sätestatud ELi aluspõhimõtteid; tuletab meelde, et Ungari valitsus vastutab ELi õiguse ja ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtuste järgimise taastamise eest;
 2. on tõsiselt mures Ungaris õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste vallas valitseva olukorra jätkuva halvenemise pärast, seda Euroopa Parlamendi 15. septembri 2022. aasta resolutsiooni vastuvõtmisest saati, eelkõige õigusaktide osas, mis võeti vastu läbipaistmatul viisil, ilma piisava võimaluseta parlamentaarseteks aruteludeks ja muudatusettepanekute esitamiseks ning ilma sisulise avaliku konsultatsioonita; on peale selle mures ohuolukorra korduva kuritarvitamise pärast ja rikkumisest teatajate kaitse väärkasutuse pärast, mis kahjustavad LGBTIQ+-inimeste õigusi ja sõnavabadusõigust, ning õpetajate seisundi ahendamise ja nende sotsiaalsete õiguste ja tööõiguste rikkumise pärast, mis ohustavad akadeemilist vabadust;
 3. mõistab hukka Ungari valitsuse ELi-vastased teavituskampaaniad, mis on osa valitsuse strateegiast juhtida tähelepanu kõrvale sellelt, et ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi ei järgita, samuti süsteemselt korruptsioonilt; on veendunud, et sellised kampaaniad kahjustavad veelgi enam ELi ja Ungari vahelist usaldust ning nõuab

¹⁰ ELT C 334, 1.9.2022, lk 136.

komisjonilt nõuetekohast reageerimist;

4. taunib, pidades silmas eelseisvaid 2024. aastal toimuvaid Euroopa Parlamendi ja kohalikke valimisi, et Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE) demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo esitatud soovitusi Ungari parlamendivalimiste ja 3. aprilli 2022. aasta referendumivalimisvaatlusmissiooni lõpparuandes ei ole veel täide viidud; nõuab tungivalt, et Ungari valitsus viiks oma valimiste läbiviimise kooskõlla OSCE kohustustega, samuti muude demokraatlikele valimistele esitatavate rahvusvaheliste kohustuste ja standarditega;
5. rõhutab, et õigusriigi põhimõtte on keskse tähtsusega ELi toimiva ühtse turu jaoks; rõhutab, et Ungari ametiasutused peavad tagama üksikisikutele, ettevõtjatele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele võrdsed võimalused ligipääsuks ELi rahalistele vahenditele ning tagama nii sõltumatu kohtuliku järelevalve kui ka erapooletute ja tõhusate kaebuste esitamise mehhanismide loomise ettevõtjate tarbeks; on äärmiselt mures selle pärast, et õigusriigi alustalad, eelkõige täidesaatva võimu omavoli keelustamine, on Ungaris tugeva surve alla sattunud; rõhutab, et see on toonud kaasa diskrimineerimise ja hirmuõhkkonna, mis on vastuolus ühtse turu põhiliste tugisammastega, ning seab ettevõtjad ja nende seaduslikud ärihuvid tõsisesse ohtu; rõhutab, et kõigil Ungari turul tegutsevatel ettevõtjatel peaksid olema samad õigused ja kohustused, olenemata sellest, kas need on Ungari või mitte-Ungari füüsilised või juriidilised isikud või üksused, ning et nad peavad saama tugineda Ungari valitsuse õiglasele ja prognoositavale juhtimisele;
6. on vapustatud kasutatud heidutusmeetodite pärast, nagu salapolitsei külaskäikudest äriühingute kontoritesse ja muudest surveavalduste viisidest teatavate isikute poolt, keda teatakse olevat peaministri lähiringi või bürooga seotud, selleks, et viia nõ strateegilised Ungari tööstusharud nende kontrolli alla; rõhutab, et sellistes strateegilistes tööstusharudes alandab valitsus tihti peale regulatiivseid standardeid või vabastab ettevõtjad sootuks neist, sealhulgas konkurentsioiguse valdkonnas ja kasutades nende suhtes erioiguskorda;
7. lisaks mõistab hukka süsteemse diskrimineerimise teatavates sektorites tegutsevate äriühingute suhtes ja poliitilistest ajenditest kantud äritavade kasutamise Ungaris, mille tulemusena saavad konkurendid ebaõiglase eelise, hankemenetlused on läbipaistmatud ja manipuleeritud, ülevõtupakkumised toimuvad valitsuse ja peaministriga seotud üksuste poolt ning et ELi vahendeid kasutatakse valitsuse poliitiliste liitlaste rikastamiseks, minnes sellega vastuollu ELi konkurentsijärgi- ja riigihanke-eeskirjadega; rõhutab, et sihtrühm moodustub ettevõtjatest, mis tegutsevad valdavalt sellistes sektorites nagu telekommunikatsioon, jaemüük, ehitus, transport, meedia, kirjastamine, pangandus ja kindlustus; on sügavalt mures ettevõtjate üha suurema koondumise pärast oligarhide kätte, kellel on sidemed võimul oleva valitsusega, mis on avalikult teatanud oma kavatsusest haarata neis sektorites mõjuvõim, ning nende ettevõtjate konkurentide sihikule võtmise pärast; rõhutab, et diskrimineerivad meetmed hõlmavad meelevaldseid õigusakte, erilubasid, täiendavate ja ajutiste COVID-19 maksude või lõivude pikendamisi, nagu käibelt arvestatav maks jaemüügisektorile, impordiks ja ekspordiks minevate materjalide registreerimiskohustus, ebamõistlikud hinnalaed toidukaupade jaemüügisektoris, kontrollide ja auditite arvu kasv ning muud heidutusmeetmed;

8. tuletab meelde, et aluslepingute kohaldamisalas on põhiõiguste harta kohane igasugune diskrimineerimine keelatud ning et asutamisevabadus, teenuste osutamise vabadus ja kapitali vaba liikumine on osa ühtse turu põhivabadustest; rõhutab, et võrdse kohtlemise põhimõtte keelab mitte ainult ilmselge diskrimineerimise kodakondsuse alusel, või äriühingu puhul tema asukoha alusel, vaid kõik varjatud diskrimineerimisvormid, mis teistest eristamiskriteeriumidest lähtudes viivad tegelikult sama tulemuseni; rõhutab, et konkurentsi- ja riigihanke-eeskirjade nõuetekohane täitmine on ühtviisi Ungari ettevõtjate huvides;
9. peab kahetsusväärseks valitsuse poolt dekreetide korduvat vastuvõtmist selleks, et muuta Ungari aastaeelarvet, kusjuures Ungari 2022. aasta eelarvet on muudetud 95 korda, minnes seega täielikult mööda tavapärasest eelarvemenetlusest ja parlamendi rollist ning muutes demokraatliku järelevalve teostamise eelarvekulutuste kavandamise, täitmise ja kontrollimise üle praktiliselt võimatuks; on seisukohal, et tegemist on ilmse tõendiga eelarve usaldusväärse finantsjuhtimise puudulikkuse kohta;
10. peab äärmiselt kahetsusväärseks asjaolu, et nõukogu ei ole suutnud teha sisulisi edusamme käimasolevas ELi lepingu artikli 7 lõike 1 kohases menetluses; kordab oma üleskutset nõukogule tegeleda kõigi õigusriiki, demokraatiat ja põhiõigusi mõjutavate uute arengusuundadega; kordab oma üleskutset nõukogule käsitleda nimetatud menetluse raames antud soovitusi, rõhutades, et igasugune edasine viivitamine tähendaks õigusriigi põhimõtte rikkumist juba nõukogu enda poolt, millel oleksid pikaajalised ja võimalik, et ka kahjulikud tagajärjed; nõuab kindlalt, et Euroopa Parlamendi rolli ja pädevust austatakse;
11. rõhutab nõukogu eesistujariigi ülesannete olulisust ELi õigusakte käsitleva nõukogu töö edasiviimisel, ELi tegevuskava järjepidevuse tagamisel ja nõukogu esindamisel suhetes teiste ELi institutsioonidega; seab kahtluse alla, kuidas Ungari suudab sedalaadi ülesandeid 2024. aastal usaldusväärselt täita, kui riik ei järgi ELi õigust, ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi ega lojaalse koostöö põhimõtet; palub nõukogul leida võimalikult kiiresti sobiv lahendus; tuletab meelde, et Euroopa Parlament võiks juhul, kui sellist lahendust ei leita, võtta kasutusele asjakohased meetmed;
12. kordab oma üleskutset komisjonile kasutada täielikult kõiki olemasolevaid vahendeid, eelkõige kiirendatud rikkumismenetlusi, ajutiste meetmete kohaldamise taotlusi Euroopa Liidu Kohtule ja kohtuotsuste täitmata jätmise korral rakendatavaid meetmeid, reageerimaks ilmsele ohule, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi;
13. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et mõnel juhul võib olla tekkinud mulje, et teatavad Ungari valitsuse või Ungari Rahvuskogu vastuvõetud seadusandlikud aktid on kooskõlastatud komisjoniga; nõuab tungivalt, et komisjon hoiduks mis tahes tegevusest või avaldustest, mis võiksid viidata sellele, et otsekui oleks toimunud läbinähtamatud läbirääkimised või kokkulepped, kahjustades sel moel muidu institutsioonide ametlikku seisukohta; rõhutab, et komisjoni ülesanne on sõltumatult ja objektiivselt hinnata eesmärkide ja tingimuste täitmist Ungari poolt, kahjustamata seejuures demokraatiat, õigusriiki ja põhiõigusi;
14. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Parlamendile ei ole antud piisavalt teavet komisjoni hinnangu kohta, mis käsitleb Ungari ametiasutuste vastavust eesmärkidele ja

tingimustele, takistades Euroopa Parlamendil täitmast eelarvepädeva ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina oma ülesandeid; väljendab rahulolematust, et Euroopa Parlament peab sageli ajakirjandusest või muudest allikatest kuulma, mida komisjon Ungari ametiasutustelt vastu võtta või heaks kiita plaanib; ootab, et komisjon teavitaks Euroopa Parlamenti ja nõukogu kiiresti ja korrapäraselt igast asjaomasest arengust, eriti uute asjaolude ilmnemise korral, ning tuletab komisjonile eelkõige meelde tema juriidilisi kohustusi, mis on sätestatud taaste- ja vastupidavusraha määruse artikli 25 lõikes 2 ja õigusriigi tingimuslikkuse määruse artiklis 8; märgib, kui oluline on läbipaistvus ka Euroopa kodanikele, sealhulgas Ungari kodanikele, keda see otseselt puudutab; kutsub komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti oma kavatsustest enne lõplike otsuste vastuvõtmist;

15. kutsub komisjoni üles pühendumata täiel määral oma aluslepingute täitmise järelevalvaja ülesannete täitmisele, täpsustades ja selgitades ühissätete määruse, taaste- ja vastupidavusraha määruse ning õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel veelgi oma läbiviidavaid menetlusi ja kasutatavaid kriteeriume asjaomaste tingimuste, eesmärkide, sihtide ja kohustuste hindamisel, sealhulgas talituste, volinike ja tervikuna volinike kolleegiumi rolli osas; ootab, et komisjon tagaks, et kõik hinnangud Ungaris koostatavate õigusaktide kohta oleks avalikult kättesaadavad, põhineksid üksnes avalikult kättesaadavatel eelnõudel ja ei eelneks avalikule konsultatsioonile, ning eeldab, et komisjon vormistab oma lõplikud järeldused alles pärast lõppteksti vastuvõtmist, avaldamist ja tõlkimist; kutsub komisjoni üles austama Euroopa Parlamendi rolli, mis on sätestatud kõnealustes määrustes;
16. väljendab heameelt õigusriigi tingimuslikkuse määruse kohaste meetmete vastuvõtmise üle ning eeldab, et komisjon ja nõukogu tühistavad vastuvõetud meetmed alles pärast konkreetsete tõendite esitamist, millest nähtuvad, et meetmete vastuvõtmise põhjused on põhjalikult käsitletud, nimelt et Ungari valitsuse võetud parandusmeetmed on andnud praktikas tõhusaid tulemusi ja eelkõige, et juba võetud meetmete puhul ei ole täheldatud tagasiminekut; rõhutab, et kui need parandusmeetmed tulevikus tagasi pööratakse, peaks EL võtma viivitamata vastu õigusriigi tingimuslikkuse määruse kohased meetmed; kordab oma arvamust, et 17 meetet, mille üle komisjon ja Ungari valitsus läbirääkimisi pidasid, ei ole piisavad, et vähendada olemasolevat süsteemset riski ELi finantshuvidel; kutsub komisjoni üles nõuetekohaselt hindama hiljutisi õigusloomega seotud arenguid ja võtma viivitamata kasutusele õigusriigi tingimuslikkuse määruse kohaseid meetmeid muude allesjäänud õigusriigi põhimõtte rikkumiste puhkudeks, eelkõige nendeks puhkudeks, mis seostuvad kohtusüsteemi sõltumatuse ja muude komisjoni 19. novembri 2021. aasta kirjas Ungarile käsitletud põhjustega;
17. kutsub veelkord komisjoni üles tagama, et ELi vahendite lõppsaajaid või toetusesaajaid ei jäetaks neist vahenditest ilma, nagu on sätestatud õigusriigi tingimuslikkuse määruse artikli 5 lõigetes 4 ja 5; kutsub komisjoni üles leidma viise, kuidas tagada, kui valitsus ei tee õigusriigi puuduste osas koostööd, et ELi vahendid jõuaks ikka kodanike, ettevõtjate, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste, valitsusväliste organisatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadeni; kordab, et valitsuse tegevuse tõttu kannatavad rahaliselt eriti rängalt need kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, mida juhivad praegusele valitsusele opositsioonis olevad erakonnad;

18. rõhutab, et akadeemiline vabadus tuleb täielikult Ungari ülikoolides taastada, kõrvaldades kõik poliitiliselt ajendatud sekkumisvõimalused avaliku sektori asutuste või varade valitsemise struktuuride, nagu avalikes huvides tegutsevate usaldushalduste, sõltumatutesse tegevustesse;
19. ootab, et komisjon tagaks, et taaste- ja vastupidavusrahastu kohase esimese maksetaotluse esitamist Ungari poolt oleksid eesmärgid (sealhulgas need, mida nimetatakse üliolulisteks) ja sihid rahuldavalt eelnevalt täidetud kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määruse nõuetega; ootab, et komisjon jälgiks tähelepanelikult mis tahes eesmärgi või sihi saavutamiseks seatud meetmete osas tagasiminekut ning võtaks viivitamata kasutusele meetmed, kui leitakse sellele osutavaid tõendeid; tuletab meelde kooskõlastatud tegevuse juhtimise olulisust ning seda, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt peaks Ungari tagama piirkondlike ja kohalike omavalitsuste, kodanikuühiskonna ja muude asjaomaste sidusrühmade piisava kaasatuse riikliku taaste- ja vastupidavuskava koostamis- ja rakendamisprotsessi; rõhutab, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ei ole piisavalt kaasatud riikliku taaste- ja vastupidavuskava koostamisprotsessi, nagu on ette nähtud taaste- ja vastupidavusrahastu määrukses; peale selle tuletab meelde, et riiklikku taaste- ja vastupidavuskavasse REPowerEU peatüki lisamine nõuab täiendavalt konsulteerimist asjaomaste sidusrühmadega, andes neile piisava reageerimisaja;
20. rõhutab, et asjakohased kontrolli- ja auditeerimismeetmed on ELi finantshuvide kaitsmisel üliolulised; on seisukohal, et praegune Ungari ametiasutuste kehtestatud auditi- ja kontrollikord peab enne ELi rahaliste vahendite väljamaksmist näitama konkreetseid tulemusi praktikas, eelkõige süsteemsete probleemide lahendamise ja raamatupidamisaruannete piisava usaldusvääruse tagamise vallas; tuletab meelde taaste- ja vastupidavusrahastu sätteid ja komisjoni vastuvõetud suuniseid, milles rõhutatakse, et kontrolli- ja auditeerimissüsteemide tõhusus on üks eeltingimusi rahaliste vahendite väljamaksmiseks rahastust ning et nõuete täitmata jätmine peaks kaasa tooma täielikult osamakse ja kõigi tulevaste osamaksete väljamaksmise peatamise; kutsub komisjoni üles kohaldama rangelt olemasolevat metoodikat; tunnustab uute struktuuride, nagu ametialase aususe ameti, asutamist ja nende mõju olemasolevate probleemide lahendamisele kontrolli, auditeerimise, riigihangete, huvide konfliktide ja muudes asjakohastes valdkondades, ning ootab põnevusega konkreetseid ja kestlikke tulemusi praktikas; nõuab, et nendele äsja loodud struktuuridele eraldataks piisavalt ressursse ja et need oleks oma ülesannete täitmisel piisavalt sõltumatud (ilma valitsuse või poliitilise sekkumiseta), pidades siinkohal silmas korrupsioonivastase töökonna mitme liikme hiljutist tagasiastumist;
21. võtab teadmiseks, et komisjon ja Ungari vaheline partnerlusleping ja rakenduskavad on heakskiidu saanud; tervitab kriitilisuse hinnangut selle kohta, kuidas Ungari täidab eeltingimusi, eelkõige põhiõiguste harta horisontaalset eeltingimust; ootab, et komisjon hindaks nõuetekohaselt enne asjaomaste osamaksete tegemist, kas nii horisontaalsed kui ka valdkondlikud eeltingimused on täidetud, ning jätkaks nende täitmise tähelepanelikku jälgimist kogu rahastamisperioodi vältel; kutsub komisjoni üles jälgima tähelepanelikult, kas ühissätete määrukses sätestatud partnerluspõhimõtet ja horisontaalseid põhimõtteid täiel määral järgitakse;
22. rõhutab, et ELi rahaliste vahendite väljamaksmiseks vajalikke meetmeid, nagu need on

määratletud ühissätete määruse, taaste- ja vastupidavusrahastu määruse ja õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel vastuvõetud asjakohastes otsustes, tuleb käsitleda ühtse ja tervikliku paketina ning et makseid ei tohiks teha isegi juhul, kui ühes või mitmes valdkonnas tehakse edusamme, kuid teises esineb endiselt puudusi; lisaks nõuab kindlalt, et vaja on asjakohaseid kontrolle, vältimaks kokkulepitud meetmetest kõrvalehoidmist ametiasutuste poolt;

23. on jätkuvalt pühendunud sellele, et tagada ELi vahendite jõudmine Ungarisse tingimustele vastavuse korral; kordab, et kohustus täita ühissätete määruse, taaste- ja vastupidavusrahastu määruse ja õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel vastuvõetud asjakohastes otsustes sätestatud nõudeid lasub Ungari valitsusel ning et kohustuste täitmata jätmise ja negatiivsed tulemused, sealhulgas kulukohustuste puudumine või peatamine, kulukohustuste vabastamine või finantskorrektsioonid, on otsesed tulemused sellele, et valitsus ei ole oma kohustuste kõrgusel;
24. rõhutab, kui oluline on, et EL kaitseks oma väärtusi ja põhimõtteid, kasutades selleks kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid; rõhutab ohtu, et ilma asjakohaste meetmeteta võidakse ELi rahalisi vahendeid kuritarvitada olemasoleva poliitilise ja majandusliku võimu säilitamise ja huvide kaitsmise nimel, s.o valimiste taustal; on veendunud, et õigusriigi tingimuslikkuse määruse rakendamine Ungari kaasuse näitel määratleb mehhanismi enda tõhususe ja on pretsedenti loov selles vallas, kuidas ELi institutsioonid tagavad ELi finantshuvide kaitse; rõhutab, et meetmed võitluses õigusriigi põhimõtte rikkumiste vastu võivad aidata tõsta kodanike usaldust ELi vastu;
25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ning Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile.